

Skibsfører Georg Brandi

Barken „Douglas Castle“ af Thisted
Af ROBERT SVALGAARD

GEORG CHRISTIAN BRANDI blev født i Thisted den 6. november 1850 som søn af sømand Niels Jensen Brandi. Faderen sejlede som bedstemand på en Aalborgskonnert, men omkom ved skibets forlis på en rejse fra Aalborg til Hamburg. Det skete, da Georg kun var ca. 10 år gammel.

Der var stor sorg i det lille sømandshjem i Østergade i Thisted, da meddelelsen om faderens død nåede frem.

Georgs mor sad pludselig alene med 4 børn i alderen fra 11 til 4 år. Datidens sociale forsorg var ikke så udbygget, som i vore dage, så det var et hårdt økonomisk slag for en sømandskone at blive enke med en børneflokk.

Georg var imidlertid en rask dreng, der gerne ville hjælpe sin mor, så godt, som han kunne. Han tog derfor plads som bydreng hos købmand Anders Christen Kjelstrup, og kunne herved tjene en skilling til hjælp for moderen.

Der var små kår i hjemmet, men en af byens kendte borgere trådte hjælpende til, idet Georg blev optaget som søn af huset hos overlærer Christensen. Her boede drengen, til han blev konfirmeret.

Da konfirmationen var overstået, skulle Georg i lære. Det blev købmandsfaget, og læremesteren blev Adrian Dolleris i Nørregade. Det var imidlertid ikke efter Georgs hoved, for handelen interesserede ham ikke han ville være sømand som sin far.

Langt om længe fik han lov hertil, og den 1. april 1867 mønstrede han ud i Thisted som kokkedreng på jagten "Kirstine Marie" af Thisted, hvis fører var P. C. Poulsen. Den første rejse gik til England med en hyre på 6 rigsdaler, og 3 uger senere var skibet velholdent i Thisted, hvor Georg ommønstrede for en ny rejse med samme skib. I tiden indtil 11. november 1867 foretog Georg herefter med "Kirstine Marie" flere rejser på Norge, Sverige og England.

Da han herefter var afmønstret i november 1867, gik han hjemme en uges tid, men fik så hyre som ungmand på Thisted-skonnerten "Sleipner", kaptajn A. C. Kløvborg. Den øvrige besætning udgjordes af følgende:

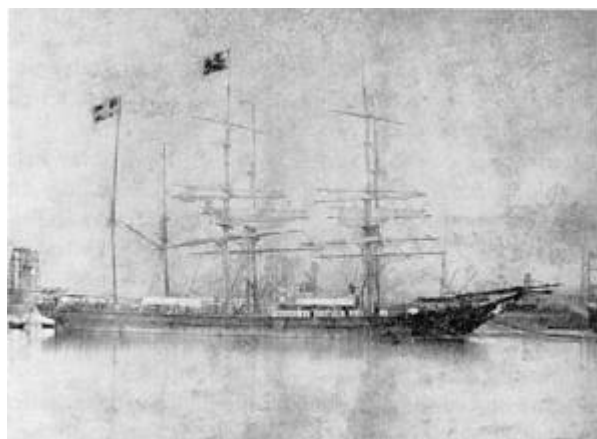
Styrmænd Hans Christian Sørensen, født 1842, matros Søren Jensen Bjerregaard, født 1844 i Hansted, letmatros Lars Christian Andersen, født 1847 i Klitmøller, og kok Jens Jeppesen, født 1850 i Hjørdemål.

"Sleipner" skulle til England med en ladning havre fra Thisted, og det blev en begivenhedsrig rejse. Den 18. november 1867 stod skonnerten ud fra Thisted for efter at have gået Hals ud at gå norden om Skagen. Imidlertid sejlede man ind i en af de orkanagtige storme, der kan opstå på denne årstid. "Sleipner" led sammen med flere andre skibe havari i Kattegat. Skibet stødte først på Dvalegrundene, hvor det fyldtes med vand og strandede derefter på Stensnæs i nærheden af Vorså.

Efter at have siddet mange timer i rigningen blev hele besætningen reddet af strandfoged Christensen og 10 fiskere fra Vorså, og disse mænd modtog senere fra indenrigsministeriet 70 rigsdaler for deres redningsdåd.

"Sleipner" stod nu hele vinteren på grunden med dækket under vand, og i maj måned 1868 blev skonnerten trukket af grunden af dampskibet "Hertha". Besætningen var da forlængst blevet afmønstret og vendt hjem.

Denne oplevelse havde imidlertid slet ikke taget lysten til sømandslivet fra Georg. I februar 1868 mønstrede han atter ud i Thisted - denne gang som letmatros med en hyre på 11 rigsdaler - med galeasen "Else-Marie", kaptajn J. Goldmann.

Nu kan Georg Brandis sejlads ikke mere følges gennem arkivet på mønstringskontoret i Thisted, og vi må derfor støtte os til, hvad hans senere hustru, fru Christine Petrine Brandi, født Mensen, har fortalt videre til sin søn, pens. maskinmester Viggo Brandi, København.

Gennem Thisted Amtsavis kan dog følges, at Georg Brandi på navigationsskolen i Aalborg tog første afdeling af styrmændseksamen med 82 points (det højeste 84) i november måned 1877 og skibsførereksamen i februar måned 1878.

Georg Brandi fik senere hyre som styrmænd på skonnerten "Odin" af Aalborg, som tilhørte kulgrosserer

Simoni. I december 1879 blev han derefter fører af skibet. Brandi blev gift, og da han mest sejlede på Aalborg, var det naturligt, at ægteparret slog sig ned i denne by.

Imidlertid ville Georg Brandi gerne være sin egen herre have eget skib - og i december måned 1887 købte han i England barken "Douglas Castle", idet dog et engelsk mæglerfirma var med til at financiere købet.

Hvad var det så for et skib, han blev ejer af? Det var i hvert fald det største sejskib, der har været hjemmehørende i Thisted. "Douglas Castle" blev bygget i Glasgow i 1864 af C. Connell & Co. Barken blev indregistreret i Glasgow, og ejerne har været: T. Skinner & Co., J. Casey, T. Rhys, the West of England S.S. Co. Ltd.

Ifølge Lloyd of London var skibets sidste ejer G. Brandi & Co. "Douglas Castle" var et såkaldt kompositiskib (jernspanter med yderklædning af egetræ). Denne skibstype betegnede overgangen mellem træ - og jernskibene.

Skibet målte 678 tons brutto, og dimensionerne var følgende:

Længde ..... 176.6'
Bredde..... 30.6'
Dybde..... 18.7'

Det vides ikke med bestemthed, hvilke rejser skibet har gjort før, Georg Brandi købte det, men alt taler for, at "Douglas Castle" har været anvendt i farten på Indien og Kina, og skibet har utvivlsomt fragtet mange baller jute fra Indien til England og mangen kasse te fra Kina. Efterhånden som dampskibene blev mere almindelige, trængtes sejskibene bort fra disse ruter.

Da Georg Brandi havde købt skibet, skulle dette registreres under dansk flag med Thisted som hjemsted. Brandi henvendte sig derfor den 6. december 1887 til den danske konsul i London for at få udstedt et midlertidigt nationalitets-certifikat for skibet - et såkaldt interimscertifikat. Ca. 14 dage senere var fru Brandi på registreringskontoret i Thisted, medbringende det engelske "bill of sale", og anmodede på sin mands vegne om at få skibet registreret i Thisted med Georg Brandi som ejer. Fru Brandi oplyste i denne forbindelse, at skibet var på rejse til Afrika.

Nu så fru Brandi imidlertid ikke meget til sin mand, der sejlede på langfart, og hun flyttede derfor tilbage til Thisted, hvor hun havde familie og venner. Den første adresse blev Lillegade 7 i en lejlighed på 1. sal.

Denne ejendom, der i dag tilhører muremester Gunnar Hebsgaard, ejedes dengang af grosserer Chr. Jacobsen (I. P. Jacobsens far), der har opført huset. På etagen under fru Brandi boede en anden skibsfører, Hans Hansen - bedre kendt som "Skjold-Hansen". Nogle år senere - i 1892 - flyttede fru Brandi til ejendommen Havnegade 20, som hun havde købt.

"Douglas Castle" kom aldrig til Thisted - endog aldrig til Danmark, så hvis fru Brandi ville se sin mand, måtte hun rejse til udlandet. I 1889 blev det da bestemt, at hun skulle foretage en længere rejse med sin mands skib. I december måned rejste hun så over Esbjerg til London for at møde sin mand.

"Douglas Castle" lå i en dok i London, og skulle på en Afrikarejse. Da fru Brandi ankom med sin lille søn på et

halvt år (Viggo Brandi), var hendes mand alene ombord på skibet bortset fra nogle vagtmænd.

Kort tid efter var skibet tillastet og 1. styrmand, 2. styrmand, en tømmermand samt 2 andre meldte sig til tjeneste. En slæbebåd trak skibet et stykke ned ad Themsen, hvor man gik til ankers. Den følgende dag kom slæbebåden med resten af besætningen - en broget forsamling. Der var englængere, spaniere, skandinaver og en enkelt neger. Alle var mere eller mindre berusede, og en enkelt måtte hejses om bord. Gode sømænd var de imidlertid, da først spritten var fordampet.

Midt i januar 1890 blev "Douglas Castle" slæbt ud til Themsens munding og sejlene sat. Rejsen begyndte med frisk vind, der hurtigt steg til storm. Nogle dage senere blev luften mildere, og nu gik det rask sydpå.

Første anløbsplads var Mossamedes i portugisisk østafrika (nu Angola). Denne plads ligger et stykke opad en flod, hvor skibet ankrede, og en del af lasten - et parti jernbaneskiner - blev i både sejlet ind til land. Byen var dengang lille og havde kun få anløb af skibe, så de stedlige købmænd var meget interesserede i at købe varer af kaptajnerne på de skibe, der kom dertil.

Kaptajn Brandi havde - som det var almindeligt - en velforsynet "slopokiste", rummende diverse beklædningsgenstande m. v., som besætningen kunne købe af ham mod fradrag i hyren. Hele kisten blev ryddet i Mossamedes - ikke af besætningen - men af en stedlig købmand, der købte rub og stub. Kaptajn Brandi havde en god fortjeneste ved handelen, og kisten kunne fyldes op i næste havn, Cape Town.

Her skulle der losses en partladning telegrafmateriel, og "Douglas Castle" lå her sammen med mange skibe af forskellige nationaliteter på rednen. Under opholdet her fyldte kaptajn Brandi's søn, Viggo, 1 år.

Det var en festdag, og på "Douglas Castle" og flere af de omkringliggende skibe blev signalflagene sat fra dæk til fløjknep. Kaptajn Brandi havde inviteret nogle kolleger fra de andre skibe til middag ombord, men denne fest blev der imidlertid ikke noget af. Det blæste nemlig op til storm, og da var det for farligt at blive liggende på rednen. Det gjaldt om at få sejlene sat og komme ud i rum sø.

Fra Cape Town gik turen videre til Delegoa Bay, hvor den sidste del af lasten skulle losses. Herfra gik turen til Port Elizabeth, hvor man på åben red lastede kobbermalm. En sådan last var vanskelig at indlade, idet den skulle sikres med skotter af hensyn til skibets stabilitet.

En nat rømte det meste af besætningen. Der var fundet guld i Johannesburg. Rygterne herom fløj vidt omkring, og en nat tog begge styrmændene og 10 andre af skibets besætning en båd og roede i land for at deltage i guldeventyret.

Med resten af besætningen, suppleret op med negre, nåede man til Cape Town igen, hvor der altid kunne hyres søfolk. Besætningen blev suppleret op, og nu gik turen tilbage til England efter en rejse, der i alt næsten kom til at vare et år.

Medens kaptajn Brandi var fører af "Douglas Castle" foretog skibet flere rejser mellem England og Afrika. Administrationen af skibet blev varetaget af mæglerfirmaet Burgers & Co. i Swansea.

I 1891 stod skibet imidlertid ud på sin sidste rejse. I juni måned dette år lastede barken kul i Swansea bestemt

for Valparaiso for ordre. Den 23. juni 1891 afgik skibet fra Swansea på den lange rejse syd om Cape Horn.

"Douglas Castle" nåede imidlertid aldrig frem. Den forsvandt sporløst med hele sin besætning, der bestod af 15 mand, Georg Brandi, 1. styrmand A. Benzon, 2. styrmand O. Johannson samt 12 mand af forskellige nationaliteter.

Lloyds register beretter: "the ship passed Mumbles (halvø syd for Swansea) on June 23rd 1891 and was never heard of again".

I januar 1892 skrev "Thisted Amtsavis", at der intet var hørt fra barken siden dens afsejling fra Swansea den 23. juni 1891, hvorfor man måtte befrygte, at skibet var gået under med hele sin besætning.

Dette forlis skabte sorg i mange hjem, der havde mistet fædre eller sønner - i Thisted i hjemmet i Lillegade 7, hvor fru Brandi sad sørgende tilbage med 4 børn.

Kilder:

1. Oplysninger modtaget fra kaptajn Georg Brandi's søn, maskinmester Viggo Brandi, København.
2. Arkivalier på Distriktskontoret for Skibsregistrering i Thisted.
3. Thisted Amtsavis, 24.11.1877, 28.2.1878 og 14.1.1892.
4. Oplysninger modtaget fra Lloyds of London.
5. Arkivalier på mønstringskontoret i Thisted.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1969, side 253-260).